

Ouder worden in de Hilversumse Meent

kan niet zonder jonger

ONDERZOEK NAAR KANSEN EN BEDREIGINGEN
VAN DE DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN IN
DE HILVERSUMSE MEENT

Lian Stouthard

Vilans

Even voorstellen

- Lian Stouthard – onderzoeker bij Vilans
- Barbara de Groen – adviseur/onderzoeker bij Vilans

'Zorgen dat zorg beter werkt'

Agenda

1. Aanleiding onderzoek
2. Onderzoeksvraag & methoden
3. Resultaten
4. Conclusies & aanbevelingen

Aanleiding onderzoek

Huidige vergrijzing van de Hilversumse Meent

De afwezigheid van een woon/zorg complex en de moeilijkheden bij doorstroom naar kleinere (levensloopbestendige) woningen

De bewoners blijven graag in de wijk wonen

Er is een stabiele en actieve wijkorganisatie en een groot potentieel aan actieve wijkbewoners.

De vergrijzing in de Hilversumse Meent kent zowel bedreigingen als kansen en mogelijkheden voor de wijk

Onderzoeks- vraag & methoden

"Welke kansen en bedreigingen vloeien voort uit de demografische ontwikkelingen binnen de Meent en welke initiatieven, processen en voorzieningen zijn nodig om de kwaliteit van de levensomstandigheden en het leefklimaat in de Meent voor de inwoners optimaal te houden?"

- Literatuurstudie (trends en ontwikkelingen)
- Omgevingsanalyse (data)
- Interviews (professionals)
- Focusgroepen (bewoners)

Bevindingen literatuur: *Wonen*

Lage verhuis en
aanpassings-
bereidheid

Er is een tekort
aan passende
woningen

Vergrijzing
veroorzaakt
geringe
doorstroom

Ouderen zijn
gehecht aan de
eigen wijk

Opgave van
aanpassing, niet
nieuwbouw

Nieuwbouw in
de bestaande
buurten

Nieuwe
woonvormen
tussen thuis en
het verpleeghuis
nodig

Bevindingen literatuur: *Mobiliteit*

Ouderen zijn
mobiel tot op hoge
leeftijd

Bevorderen van
mobiliteit is
belangrijk

Het aantal auto-
verplaatsingen
(overdag) in de
wijk neemt toe

Hulpmiddelen
vergroten de
zelfredzaamheid

Meer verkeer
veroorzaakt een
hoger risico op
ongelukken

Mobiliteit is
belangrijk voor
zelfstandigheid
en welzijn

Bevindingen literatuur: *Sociale samenhang en eenzaamheid*

De
woonomgeving is
een belangrijke
ontmoetingsplek

De oudere van
nu heeft veel
sociaal kapitaal

Vergrijzing kan
een aanjager van
sociale cohesie
zijn

Toename van
eenzaamheid met
leeftijd

Afname van het
aantal contacten
na het 70ste
levensjaar

Er is in
Nederland weinig
contact tussen de
generaties

Bevindingen literatuur *Gezondheid en zorg*

Toename van
één of meer
chronische
aandoeningen

Langer thuis
wonen vraagt om
een integrale
aanpak

Steeds grotere
rol voor informele
zorg

Toename en
opeenstapeling
van
kwetsbaarheid

Toename
omvang en
complexiteit
zorg

Mantelzorg-
potentieel neemt
af en de vraag
neemt toe

Waardering en
ondersteuning
mantelzorg is
belangrijk

De Hilversumse Meent *Feiten en cijfers*

- Gebouwd in de jaren '70
- 94% ééngezinswoningen
- 57% koop en 40% huur

- Ruim 4000 inwoners
- 34% tussen de 65 en 80 jaar (tov 19% in Hilversum en Nederland)

- Gebruik huisartsenzorg is hoog (83%)
- Gebruik wijkverpleging is laag (2,4%)
- Welzijn (a.d.h.v. mobiliteit en eenzaamheid) is goed

De Hilversumse Meent *Preventieve huisbezoeken*

Woningen worden als toegankelijk ervaren. ongeveer 50% heeft aanpassingen laten uitvoeren

Lage verhuisbereidheid. De mensen die open staan voor een verhuizing willen in de wijk blijven

Ervaren gezondheid is goed en mensen maken meer gebruik van mantelzorg dan van professionele zorg

Contact met de burens is goed en een groot deel bezoekt de activiteiten in de Kruisdam

Tussen 2016 en 2019 zijn er 237 gesprekken gevoerd

Resultaten *Interviews*

“De Hilversumse Meent is eigenlijk een dorp, mensen kijken naar elkaar om. Het is een prettige wijk om te wonen”.

“Mensen willen niet weg. Er is wel verhuisbereidheid zolang de verhuizing binnen de wijk kan plaatsvinden”.

Resultaten *Interviews*

De SHM

- De Stichting de Hilversumse Meent zorgt voor een sterk netwerk in de wijk.
- Belangrijk om te blijven investeren in de relatie tussen de SHM en de professionals actief in de wijk.
- Meer variëteit in de activiteiten is gewenst zodat bewoners die zich nu niet aangesproken voelen betrokken worden.

De Kruisdam

- De centrale ligging van de Kruisdam is positief, maar de uitstraling van het gebouw is niet aantrekkelijk.
- Niet iedereen weet de Kruisdam te vinden en niet iedereen voelt zich welkom.
- Het ontbreken van vaste openingstijden kan een belemmering zijn om even binnen te lopen.

Sociale cohesie

- Er is veel contact tussen buurtbewoners, dit contact blijft echter vaak binnen de generatiegrenzen
- Laagdrempelige sociale initiatieven in de hofjes kunnen het contact tussen jong en oud verbeteren
- Nadruk op de vergrijzing maakt dat andere groepen over het hoofd worden gezien

Resultaten *Interviews*

Gezond- heid & zorg

- De Meent is een gezonde wijk, inwoners hebben een gezonde leefstijl. Maar door vergrijzing neemt de kwetsbaarheid toe.
- Door de schaalgrootte van de Meent ontbreken er voorzieningen, bijvoorbeeld voor wonen en zorg.
- Dementie en het dementievriendelijk maken van de wijk is een belangrijk aandachtspunt.

Voorzien- ingen & bereik- baarheid

- De verbinding met Bussum is erg belangrijk, toenemende kwetsbaarheid maakt de afhankelijkheid van het OV groter.
- De bus toegankelijk houden is belangrijk voor het behoud van zelfredzaamheid van de Meentbewoner.
- De voorzieningen in de Meent zijn goed bereikbaar, de omgeving nodigt uit tot bewegen

Wonen

- Door het gebrek aan doorstroom voor jonge mensen erg moeilijk om zich in de Meent te vestigen
- Het aanbod levensloopbestendige (huur)woningen in de Meent te klein om aan de vraag te voldoen
- Er heerst veel onduidelijkheid over de kosten en mogelijkheden rondom verhuizen en verbouwen

Resultaten Focusgroepen

"Een tweede Meentzicht flat is bitter noodzakelijk, zodat de doorstroming bevorderd wordt"

Wonen

- Er is een grote behoefte aan betaalbare en levensloopbestendige koop- en huur woningen in de Meent.
- Er is veel onzekerheid over de kosten van een verhuizing, dat maakt verhuizen niet aantrekkelijk.
- Niet alleen verhuizen maar ook het aanpassen van de bestaande woning moet makkelijker worden

Sociale cohesie

- Volgens oude en nieuwe bewoners is de Meent een warme en hechte wijk, een prettige plek om te wonen
- Er wordt in de Kruisdam veel georganiseerd voor ouderen, er lijkt weinig nieuwe aanwas te zijn.
- Een betere verbinding tussen jong en oud wordt als belangrijk gezien om de wijk leuk en leefbaar te houden

"Als we meer jongeren willen aantrekken in de Kruisdam moeten we er ook open voor staan dat dingen anders kunnen gaan dan dat wij gewend zijn"

Resultaten Focusgroepen

“Een zorgcentrum waar alle zorg en welzijn aanbieders samen komen zou fijn zijn. Hier kan dan ook een aanspreekpunt voor de wijkverpleging en de thuiszorg komen.”

Zorg

- Het zorgaanbod in de wijk wordt als goed ervaren, al zijn er wel verbeterpunten in de samenwerking en het aanbod
- Er is een wens om een goed bereikbaar zorgcentrum in de Meent op te zetten waar zorg en welzijn samenkomen
- Bewoners zijn bang dat ze door de bezuinigingen in de toekomst steeds minder kunnen verwachten van de zorg

Woon omgeving

- De Ov verbinding met Bussum moet betrouwbaar en frequent zijn. Mensen nemen nu liever de fiets of auto.
- De Meent is een groene wijk, met goede voorzieningen die goed bereikbaar zijn, al zijn er ook zorgen.
- Er is behoefte aan uitbreiding van het eetcafé of een andere mogelijkheid voor een simpele maaltijd in de Kruisdam

“Er zijn wel wat oversteekplaatsen verbeterd, dat is fijn, maar in de toekomst worden we allemaal wat langzamer, hier ook rekening mee houden in het stratenplan.”

Kansen en bedreigingen van de vergrijzing

Wonen

Gezondheid en zorg

Sociale cohesie

Mobiliteit

Wonen

Sociale cohesie

Bedreigingen van de vergrijzing

Het huidige woningaanbod in de Meent sluit niet aan bij de bewoners.

- Mensen wonen in een woning die niet geschikt is voor hun levensfase.
- Het onderhoud van deze woningen kan een (te) grote opgave worden
- Dit brengt onveilige situaties met zich mee (valrisico) en kan eenzaamheid in de hand werken.

De opeenstapeling van kwetsbaarheid en ziektelast maakt dat de druk op de formele en informele zorg toeneemt.

- Dit in combinatie met bezuinigingen en de afname van het mantelzorgpotentieel maakt dat er een achteruitgang zal plaatsvinden in de gezondheid en het welzijn van de inwoner

Sterke gemeenschappen kenmerken zich door sterke banden tussen de generaties.

- De verbinding tussen jong en oud is belangrijk voor de leefbaarheid
- Er is op dit moment (te) weinig contact tussen de generaties wat de leefbaarheid bedreigt en het vrijwilligerspotentieel doet afnemen

Door de vergrijzing neemt het aantal verplaatsingen per overdag auto toe.

- Ouderen zijn per afgelegde kilometer vaker slachtoffer van een verkeersongeval dan anderen
- Meer verkeer vergroot de kans op ongelukken, hierdoor komt de verkeersveiligheid in de Meent door de vergrijzing onder druk te staan.

Kansen van de vergrijzing

De grootste kansen zitten in grootschalige verbouwingen van het bestaande woningaanbod.

- Hierdoor kan het woningaanbod in de Meent beter gaan aansluiten bij de woonwensen van nieuwe en huidige bewoners en komt er ruimte voor nieuwe bewoners.
- Daarnaast maakt de noodzaak tot woningaanpassingen ook de drempel voor het verduurzamen van het woningaanbod lager.

Het grote sociaal kapitaal van de huidige en toekomstige oudere is een bron voor burgerinitiatieven als de Stichting de Hilversumse Meent, voor het verenigingsleven in de Kruisdam en voor mantelzorg.

- De vergrijzing in de Meent maakt dat de bewoners betrokken zijn bij de wijk en hun buurtgenoten.
- Het doorgeven van dit sociaal kapitaal aan de volgende generaties biedt een mooie kans voor het versterken van de sociale cohesie

Wensen en behoeften van de bewoners

Wonen

Levensloop bestendige woningen, woon-zorg complex, onzekerheden rond verhuizingen wegnemen, bewustzijn belang en mogelijkheden aanpassingen.

Sociale cohesie

Jongere Meentbewoners voelen zich ook welkom in de Kruisdam, betere uitstraling en ruimere openingstijden Kruisdam.

Bereikbaarheid

Behoud buslijn en haltes in de wijk, waarborgen bereikbaarheid in de wijk dmv bankjes, rollator/scootmobiel vriendelijke stoepen en een buurtbus.

Voorzieningen

Meer diversiteit in het aanbod in de Kruisdam, bibliotheek met koffiehoeke, mogelijkheid tot eten in de Kruisdam.

Zorg

Gezondheidscentrum waar zorg en welzijn samenkomen, tandarts terug in de wijk, meer aandacht voor dementie.

Aanbevelingen

Het rapport sluit af met een overzicht van initiatieven processen en voorzieningen die, afgaande op de onderzoeksresultaten (literatuur, interviews en focusgroepen), nodig zijn om de Meent in de toekomst voor alle inwoners leefbaar te houden.

De leefbaarheid en levensloop-bestendigheid van de Meent is een vraagstuk dat domein- en organisatie overstijgend is.

Samenwerking tussen verschillende domeinen (welzijn, woningbouw, zorg) en organisaties (gemeente, corporaties, zorginstellingen en de Stichting) is in de uitvoering van de meeste aanbevelingen dan ook noodzakelijk.

